

Anne Marie Helgers grundlovstale

Taler

Anne Marie Helger
Skuespiller

Dato

29. april 2015

Sted

–

Omstændigheder

Talen er en del af Regeringen og Folketingets markering af 100-året for 1915-grundloven. Her blev 100 kendte danskere bedt om at holde en tale på Facebook med fokus på ligestilling, demokrati og deltagelse.

Kære grundlov

Grundloven er i bund og grund lovende. Den lover måske mere, end vi kan holde. Men vi holder af vores grundlov, selvom mange af os ikke ligefrem kan den udenad. Det skulle jeg hilse og sige, at den heller ikke egner sig til. Den er eminent kancellikedelig og ret så opstyltet. Men den sikrer os immervæk vores grundlovssikrede demokrati. Og det skal vi værne om. Det er det vigtigste, børn skal lære henne i skolen – de skal kunne tælle til demokra-ti lige så godt, som de kan tælle til poli-ti. Poli-1, Poli-2, Poli-3 osv. op til 10.

Der er det værre med Rema-1, Rema-2 o.s.v. helt op til 1000, men den er også totalt lige meget at kunne, nej, børnene, de skal lære at kende forskel på demokrati og diktatur. Det er livsvigtigt!

Tænk sig, at det kun er hundrede år siden, vi kvinder fik valgret til den danske Rigsdag. Hold da op – hvor mangan en dødsyng ret har alle de kvinder gennem årene ikke stået og svedt tran henover: forretter, hovedretter, efterretter, livretter, nødretter og sulterretter, som de ikke engang altid selv havde valgt, men en valgret ... den havde de ikke prøvet før. Man siger nok så flot, at om hundrede år er alting glemt.

Men 1915 glemmer vi ikke så let. Den mindeværdige grundlovsdag gik over 20.000 kvinder på gaden iført kampuniformer, der i den grad gav mændenes kedelige kampudklædning baghjul. Sikke et syn med faner, flåser, vajende skørter, sarte kniplinger, snørestøvler og store blomsterbevoksede hatte. Min mor Anna Mary Fog blev født i 1916. Jeg er reverenter talt en

andengenerationsstemmeretsberettiget kvinde. Indtil 1915 var det kun 15 % af den bedre maskufæle del af befolkningen, der overhovedet havde ret til at stemme. Alle de stemmeuberettigede var fejet ind under syv flove F'er: Fruentimmere (kvinder) – Folkehold (tjenestefolk) – Forbrydere (straffede) – Fattige (personer på fattighjælp) – Fjolser (psykisk syge og handicappede) – Fallenter (økonomisk insolvente) og Fremmede (personer uden dansk statsborgerskab).

Der var megen modstad mod, at kvinder skulle have lov til at stemme, det kan man sige sig selv. Forbavsende nok var der en del kvindelige modsøstre, men flest mænd, som var indædte i kampen mod valgret til kvinder. Kender I Carl – altså Carl Ploug? Nå, ikke – nej, han er også død, men det var han ikke dengang, ikke sådan officielt i hvert tilfælde. Han var en uforskammet højagtet, hædersbehæftet, ordensoverbelæsset rigsdagsmand og en anerkendt forfatter, som i 1915 skrev: "Jeg påstår, at valgret for kvinder ikke vil være i samfundets interesse. Hovedforskellen mellem kvinden og manden er den, at hos kvinden er følelseslivet, og hos manden er forstandslivet stærkest. Dersom der kommer bevægede øjeblikke, tror jeg, kvinders ophidselse vil være både voldsommere og vanskeligere at tøjle end mændenes. For den parlamentariske kamp ønsker jeg vore kvinder fritagne. Den parlamentariske kamp giver både sved, støv og snavs. Ingen af delene vil klæde vores kvinder." Såvidt Carl den lille ormædte Plougmand, som nu ligger formuldet i egen plougfure!

Der er dælme sket noget på de 100 år. I dag må vi kvinder nærmest hvad som helst. Vi har det ikke som visse af vore talibanlyste medsøstre, der går lyslevende rundt og famler frem for sig inde i et bælggravende mørkelagt villatelt. Vi kan gå med hovedet frit, lade os kronrage som de skaldede mænd, hvis vi synes, det er kønt, og køre bil, hvis vi kan, og studere, hvis vi ikke springer fra og bliver "autointakte" som jeg selv, tage dyre uddannelser, hvis vi har råd, skrive under på vigtige dokumenter, hvis elektronikken tillader det, tale højt i store forsamlinger, hvis vi tør, skrive samfundskritiske skrifter, hvis vi kan få nogen til at trykke dem, alt det og meget mere må vi gerne nu om dage. Jo, jeg synes, vi er kommet rigtig pænt fra start på de 100 år. Hvordan jeg så lige husker det tal, jeg, der er sådan en total talblind taltumpe. Det er jeg ikke ene om. Videnskabsmændene har jo fundet ud af at grunden til, at mange kvinder ikke er så vakse til det med tal og teknik, er, at vi rent ud sagt ikke ejer det, der hedder te-stiklinger. Der har videnskabsmændene fundet de vises sten. I hvert fald to.

Dem kan vi ikke bryste os af. Så har vi kvinder så mange andre delikatesser at byde på, som der heldigvis også er vældig rift om, når herrerne gerne vil have lidt pels på knagerækken, som man siger.

Tænk, hvis vi kvinder havde anet, at det bare er tal og teknik, der lå og splattede rundt i de der nok så fikst ved/nedhængte, klemte klodser. Her kommer det gamle macho-ordsprog rigtig til sin ret: "Hvad en kvinde ikke ved, er netop det, der pryder hende." Hvordan bærer vi kvinder, som ellers af mange mænd bliver regnet for at være så beregnende, os da ad med at regne noget som helst ud: Vi bruger æggeforderen. Den kan mere end både lede og fordele. Den er et lille, mirakuløst vidunder.

Hvordan står det så til med ligestillingen i Danmark. Et land, hvor vi både har en statsminister og en konge, der begge to er kvinder. Og hvor det hedder Mor-Danmark, moderkage og modersmål, og hvor det hedder hu-mor og ikke hu-far. Mor-skab og ikke far-skab. Er der så mere at komme efter?

Ja, der er selvfølgelig stadigvæk lige det med lige løn for lige arbejde. Og der er mange kvindelige lavtlønsgrupper. Så snart der er mange kvinder i et fag, falder lønnen, det er jo ikke kvindernes skyld, det er lønnens! Så må vi kvinder glæde os over, at der jo står i biblen: Salige er de fattige, thi de skal arve Guds rige. Der har vi kvinder dælme meget at glæde os til. Af al verdens ejendom ejer kvinder 3 %, og det til trods for, at der især i Kina og Indien forsvinder 117 millioner pigebørn. 70 % af verdens fattigste er kvinder. Kvinder er mand for at klare 2/3 af verdens arbejdstimer, men de tjener kun 10 % af den løn, der bliver udbetalt. 2/3 af verdens analfabeter er kvinder. Der ligger vi jo heldigvis helt anderledes lunt i herresvinget her i dette lille fedtglinsende, eventyrpøliske smørhul i jorden af et drømmerige, hvor vi er så rige, at vi ikke drømmer om at dele med nogle af dem, der ikke er det – det står der heller ikke noget om, at vi er forpligtet til i grundloven.

Men hvad står der så egentlig i den grundlov?

Hvis jeg skal byde ind med en lynende letbenet, helgeristisk pixi-version, så kommer den her:

Grundloven gælder for alle – og også for alle dele i Danmark. Der står desværre ikke, at alle skal dele i Danmark, det kunne ellers have pyntet lidt på helhedsindtrykket.

Kongen er fredhellig og ansvarsløs – nej, undskyld, ansvarsfri.

Vi har indskrænket monarki. Det vil sige, at monarken ikke decideret behøver at være indskrænket, men kan overlade til Folketinget at være det, hvis der er stemmer at hente i det.

Magten er tredelt: Den opgivende – den uøvede – den fordømmende. Hov, den tar vi lige en gang til: Den lovgivende – den udøvende – den dømmende.

Der er garanti for absolut vandtætte skodder mellem de tre instanser. Garantier er ikke, hvad de aldrig har været. Titanic skulle jo også forestille at være synkefri med skodder af samme toppålidelige beskaffenhed.

Den danske folkekirke er evangelisk-luthersk og støttes af staten ... men ikke af folket, fordi folket ikke ved, hvad det der evangeluterske pludderpladder er for noget. Folket skal tjene penge og lede efter noget af alt det arbejde, som statsmedistersken selv siger, at alle skal have i Danmark, og ikke mindst dem, der kommer hertil udefra – det står der selv i grundloven – altså ikke det med dem, der kommer udefra.

Så står der side op og side ned i grundloven om kongen og staten og hvad for et forhold, de indbyrdes må have til hinanden – eller rettere slet ikke må have. Det skal helst være et forhold fyldt med forbehold. Og så følger der en ordentlig klatkage om medlemmerne af det kongelige hus og de mange udvidede ydelser til de kongelige kontanthjælps-/overførselsindkomst-apanage-nydende nydelser, som vel at mærke ikke må nydes uden for rigets grænser.

Der er hemmelige valg – der er også en masse hemmelige aftaler folketinget imellem, som offentligheden ikke får indblik i pga. den nye offentlighedstillukkede lov.

Folketinget er ukrænkeligt og består af 179 medlemmer, der gerne må krænke hinanden og ikke mindst befolkningen, alt efter tidens iskolde hårdkogte tone.

Ejendomsretten er ligeledes ukrænkelig. Pyha, sikke et held, ellers kan det nok være, at de støt voksende horder af stakkels hjemløse, uden- som indenlandske, der tikker rundt på gader og stræder, for længst ville have slumstormet alle de store, mondæne lejligheder med hav- og havneudsigt og helt uden bopælspligt. Rolig nu, folkens: Afskaffelsen af den private ejendomsret ser ikke ud til at ligge lige om hjørnet.

Den, der ikke kan ernære sig eller sine, er berettiget til hjælp af det offentlige. Undtagen hvis man bor på gaden uden en fast adresse, så er der ingen kære mor.

Kassen smækkes i – sådan noget svineri kan det offentlige ikke li’.

Alle børn har ret til fri undervisning i folkeskolen – og det er jo netop det, skolelærerne overalt i landet så gerne vil give børnene, men ministrene har bestemt, at børn skal være bundne og ikke fri!

Borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at samle sig ubevæbnede, dog kan forsamlingsforbud, hvis der er fare for den offentlige fred. Og der skal ikke meget til, for offentligheden bliver meget nemt sur og stødt på officierne.

Enhver våbenfør mand er forpligtet til med sin person at bidrage til fædrelandets forsvar. Nu må kvinder sågar også meget gerne melde sig som skydesøstre sammen med de skydelystne skydebrødre, så i fædrelandskærlig samdrægtighed kan de jagerflyve ud i verden og fyre den af med klynger af bomber, misiler, droner og alskens dyrekøbt våbenforførende krigsmateriel! Lad falde, hvad ikke kan stå. De, der ikke er med os, er imod os!

Det er sådan cirka, hvad der står i Danmarks Riges Grundlov.

Denne korte, helgeristiske gennemgang af grundsovsen i grundloven kan naturligvis uddybes i passende fora.

Det, der ikke står, og som efter min mening burde stå i grundloven, er: At alle former for forurening, våben og krig er forbudt i Danmark.

At Fristaden Christiania skal fredes.

At i Danmark skal alle være lige uanset køn, hud, hår, farve, tro og pung. Og at i Danmark deler vi, hvad vi har, og da vi har så meget, skal vi også dele med dem ude i verden, der ikke har så meget.

Det er i sin rørende enkelhed mit bud på en opdatering af grundloven.

Men bortset fra det har vi en grundlov, der sikrer, at enhver borger har ytringsfrihed, men hvem har lyst til at blive slået i hartkorn med fundamentalisterne fra Ytringsfrihedsselskabet, så den er der desværre meget få, der har lyst til at benytte sig af. Men der står sort på hvidt i grundloven, at jeg har ret til i tale og i skrift at offentliggøre mine tanker, dog under ansvar for domstolene. Og det er så det tungtvejende ansvar, jeg her har taget på mig, og det selv om jeg er både kvinde – jeg er gammel – jeg er komiker – jeg er rød (nogle ville kalde mig rødstrømpe, selv kalder jeg mig rød støttestrømpe) – så har

man sådan set alle de værste odds imod sig, som tænkes kan for tiden. Tro det eller lad være – på trods af min femireflektriske gennemgang af grundloven er jeg så jublende, perlende, piplende lykkelig over, at jeg er født og vokset op som fri kvinde i et frit land med en frihedsfortalende grundlov, som dog sagtens kan pyntes og peppes lidt op i løbet af de næste 100 år. Til den tid er min ønskeliste måske opfyldt

Spørg ikke, hvad grundloven kan gøre for dig, men hvad du kan gøre for grundloven.

Kilde

Facebooksiden @KaereGrundlov

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Grundlovstale, Kvindebevægelsen

Relateret

H.M. Dronning Margrethe II's tale ved fejringen af 100-året for Grundloven af 1915
5. juni 2015

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anne-marie-helgers-grundlovstale-2015>